

muše GLASILO SKUPŠČINE OBČINE LAŠKO *delo*

Letnik IX. — Laško, marec 1975 — Številka 3 (87)

IZ VSEBINE:

**Družbeni dogovor
o bodoči kadrovski
politiki v občini**

**Letošnje naloge
opredeljene z resolucijo
o družbenoekonomskem
razvoju občine**

**V pripravi je odlok
o ureditvi nekaterih
vprašanj s področja
opravljanja
komunalnih dejavnosti
posebnega družbenega
pomena**

**Kako združiti
komunalne dejavnosti
v občini**

**Ocena stanja
in nekaj predlogov
za rešitev**

KAKŠEN DRUŽBENI DOGOVOR O BODOČI KADROVSKI POLITIKI V OBČINI

Skupščina SR Slovenije je novembra 1971 sprejela Resolucijo o osnovah kadrovske politike v SR Sloveniji. Na osnovi te resolucije so bili v vseh občinah sprejeti družbeni dogovori o kadrovski politiki.

Tako je bil v naši občini sprejet in podpisan družbeni dogovor o kadrovski politiki dne 22. decembra 1972. Od 29 organizacij združenega dela s sedežem v občini, družbenopolitičnih organizacij in interesnih skupnosti jih je ta dogovor podpisalo 25.

Komisija SR Slovenije za volitve in imenovanja je bila zadolžena za spremljanje izvajanja stališč in sklepov resolucije ter je tudi izdelala analizo občinskih družbenih dogovorov in poročilo o izvajanju resolucije o osnovah kadrovske politike v SR Sloveniji. Oba dokumenta sta bila predložena v obravnavo vsem zborom republiške skupščine, kateri so sprejeli določene sklepe.

Po sprejetju sklepov se je v republiki prešlo na izdelavo republiškega družbenega dogovora o nalogah pri oblikovanju in izvajanju kadrovske politike v SR Sloveniji. Ta dogovor je bil podpisan s strani republiških institucij in objavljen v Uradnem listu SRS dne 31. julija 1974.

Komisija za volitve in imenovanja in administrativne zadeve SR Slovenije je občinam priporočila:

— da pričnejo postopek za dopolnitev in prilagoditev obstoječega dogovora o kadrovski politiki novi ustavi in zakonom, ki so, oziroma bodo sprejeti v skladu z novo ustavo,

— da se v izpopolnjenih družbenih dogovorih dopolnijo in vnesejo tista določila, ki so bila nepopolno ali pomanjkljivo oblikovana in jih konkretnije opredeljuje novi republiški družbeni dogovor,

— da se v okviru komisije podpisnikov družbenega dogovora pospeši izdelava konkretnega operativnega načrta za uresničevanje dogovora,

— določiti je nosilce posameznih nalog, ki jih je nujno izvesti v okviru občine in je predvideti tudi roke, do kdaj bodo naloge opravljene,

— da se proučijo možnosti formiranja ustrezne kadrovske službe pri obč. skupščini, ki bo skrbela za izvajanje določb družbenega dogovora.

Ceprav smo imeli podpisan družbeni dogovor o kadrovski politiki, pa iz vsakodnevne prakse vemo, da se stanje ni mnogo izboljšalo. Lahko rečemo, da se določbe tega dogovora, čeprav niso bile obsežne, niso v celoti upoštevale v internih aktih podpisnikov dogovora.

Stanje, v katerem se na področju kadrovske problematike v naši občini nahajamo in priporočila republiške komisije za volitve in imenovanje, terjajo od vseh dejavnikov, da se problemu bolj dosledno posvetimo in da pričnemo z resnejšim izvajanjem dogovora.

Ker vsebuje dosednji družbeni dogovor o kadrovski politiki v naši občini vrsto pomanjkljivosti, je o problematiki kadrovske politike razpravljala tudi komisija za volitve in imenovanja, katera je priporočila, da strokovna služba skupščine izdelala dopolnjeno in razširjeno besedilo družbenega dogovora. Osnutek tega dogovora je trenutno v ožji razpravi. Razumljivo pa je, da bodo predlog družbenega dogovora prejeli v razpravo vsi podpisniki dogovora kot tudi vse delegacije, ki delegirajo delegate na seje skupščine.

To informacijo zato posredujemo z namenom, da bi bili seznanjeni z glavnimi značilnostmi družbenega dogovora vsi dejavniki. Ti naj v svojih sredinah ugotovijo stanje in probleme na področju kadrovske politike, in ob obravnavi predloga dogovora predlagajo dopolnitve in spremembe.

Vsebinski povzetki družbenega dogovora bi bili:

(Nadaljevanje na 2. strani)

KAKŠEN DRUŽBENI DOGOVOR O BODOČI

I. SPLOŠNE DOLOČBE

Ugotavljajo, da je potrebno na področju kadrovske politike ustvariti takšne razmere, s katerimi bo omogočen vsestranski razvoj delovnih ljudi in njihovih umskih sposobnosti.

Potrebno je organizirano in sistematično skrbeti za kadre, ki so osnovni nosilci razvoja vseh odnosov in produktivnosti dela.

Obsežne naloge na področju družbenih dejavnosti in gospodarstva se bodo lahko uveljavljale le z doslednim uveljavljanjem kadrovske politike in vključevanjem te kot neločljivega sestavnega dela samoupravnih in poslovnih politike temeljnih organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti, krajevnih skupnosti, družbenopolitičnih in drugih organizacij.

Da bi lahko te smotre uresničili, pa je potrebno:

- stalno ugotavljati potrebe po kadrih in planirati kadre pri vseh podpisnikih,

- zagotoviti hitrejšo izboljševanje izobrazbenega in poklicnega sestava delovnih ljudi, ustrezno razmeščanje v skladu z njihovimi sposobnostmi in načrtovanimi potrebami,

- spodbujati k oblikovanju takšnega sistema vzgoje in izobraževanja, ki bo ustrezal potrebam in možnostim vsega razvoja in ki bo temeljil na marksistični idejnosti, enakopravnosti, odprtosti izobraževanja in podobno.

II. OSNOVE KADROVSKE POLITIKE

1. Osnova kadrovske politike je sistemizacija delovnih mest, ki mora biti zasnovana tako, da bo zagotovljeno nemoteno odvijanje proizvodnih procesov ter kar najboljše vodenje kadrovske politike na vseh področjih.

Vsak podpisnik mora objektivno oceniti, kakšne delovne izkušnje in sposobnosti so potrebne za posamezna delovna mesta.

Razumljivo je, da je potrebno sistemizacijo nenehno dopolnjevati zaradi raznih sprememb, ki se pojavljajo bodisi v organizacijskem, tehnološkem in poslovnem razvoju organizacij združenega dela in dejavnosti.

2. Načrtovanje in izobraževanje kadrov mora biti sestavni del politike razvoja občine. Zaradi tega je v razvojnih načrtih posameznih dejavnosti in območij za razširitev zmogljivosti, za odpiranje novih mest, izdelati kadrovske načrte s programi izobraževanja in usposabljanja kadrov, načrti štipendiranja, programa

za urejanje stanovanjskih vprašanj in programom za urejanje socialnih vprašanj delavcev.

Pri tem je potrebno, da bodo podpisniki pri svojem delu uporabljali nomenklature in profile poklicev, ki jih bodo pripravile republiške institucije.

3. Vzgoja in izobraževanje delavcev mora biti pravica in dolžnost delavcev ob upoštevanju delavčevega odnosa do dela, do delovne skupnosti, osebne odgovornosti ter kadrovskih potreb organizacije. Da se bo lahko zagotovilo kvalitetno usposabljanje delavcev, je potrebno programirati sistematično izobraževanje, katero mora zagotavljati predvsem:

- da bo izobraževanje dostopno vsem delavcem,

- da bo družbeno izobraževanje sestavni del vsakega usposabljanja za delo in uvajanja delavcev na delo, ki je tudi pogoj za celotno in ustvarjalno uveljavljanje upravljavcev,

- da bo s stalnim izobraževanjem omogočeno uspešnejše uveljavljanje delavcev pri razvijanju samoupravnih odnosov ter izkoriščanju dosežkov znanosti.

4. Ker še vedno obstajajo razlike med zahtevano in dejansko izobrazbo oziroma kvalifikacijo zaposlenih, bo potrebno:

- racionalneje opredeliti delovna mesta, za katera se zahteva višja ali visoka izobrazba,

- na nezasedena delovna mesta sprejemati delavce z zahtevano izobrazbo oziroma kvalifikacijo,

- omogočiti vsem delavcem, da si pod enakimi pogoji v petih letih pridobijo manjkajočo izobrazbo, ki se zahteva po splošnem aktu (družbeni dogovor je bil podpisan decembra 1972, kar pomeni, da bo petletni rok potekel dne 31. decembra 1977),

- izvajati stalno kontrolo nad izobraževanjem in predpisati ukrepe, ki bodo zadeli tiste, ki ne bi skrbeli za to, da bi čimprej pridobili manjkajočo izobrazbo,

- individualno vsakemu delavcu, ki ne izpolnjuje zahtev delovnega mesta, na katerega je razvrščen, določiti rok, v katerem si mora pridobiti manjkajočo izobrazbo,

- delavce, ki si ne bodo pridobili v določenem roku predpisane izobrazbe oziroma kvalifikacije, bo potrebno razporediti na druga delovna mesta glede na njihovo izobrazbo in sposobnost,

- za delavce, ki so na tem ali podobnem delovnem mestu 20 ali več let, oziroma moški stari nad 50 let in ženske nad 45 let in delo uspešno opravljajo, lahko na podlagi sklepa

samoupravnega organa ostanejo na dosedanjih delovnih mestih,

- zagotoviti delavcem, ki bodo napoteni na izpopolnjevanje in izobraževanje, plačilo celotnih stroškov, šolnine, povračilo prevoznih stroškov in najmanj 80 % kalkulatorne postavke osebnega dohodka delovnega mesta, ki ga je delavec zasedal pred odhodom na šolanje.

5. Zavedamo se, da je štipendiranje ena izmed pomembnih sestavnih kadrovske politike, da lahko z naravno štipendijsko politiko omogočimo učencem in študentom s slabšim materialnim položajem nadaljevanje šolanja, s čimer pa po drugi strani ustvarjamo bazo za čimbolj popolno kadrovanje in vsa področja.

6. Ena izmed osnov kadrovske politike je tudi družbenoekonomsko izobraževanje, pri čigar pripravi in sprejemu pa je obvezno sodelovanje družbenopolitičnih organizacij. Programe družbenoekonomskega izobraževanja bo izdelala delavska univerza, ki bo tudi skrbela, da se bodo programi izvajali, poskrbela bo za strokovne predavatelje in učne pripomočke. Seveda pa bodo morali podpisniki zagotoviti potrebne materialne in kadrovske pogoje.

S programom družbenoekonomskega izobraževanja bo potrebno sistematično skrbeti za izobraževanje vseh delavcev, predvsem pa še za novo sprejete delavce, za strokovne kadre, za vodilne in vodstvene kadre in člane novoizvoljenih samoupravnih organov in organov družbenopolitičnih skupnosti in organizacij.

7. Osnova kadrovske politike je tudi, da se za izbor individualnih poslovnih organov in delavcev za vodilna delovna mesta zagotovijo določena merila, katera bi bilo potrebno seveda spoštovati in izvajati. Pri izboru delavcev na takšne dolžnosti je torej upoštevati celo vrsto pogojev, kot so npr. odnos do dela, ljudi, sodelavcev, odgovorno gospodarjenje z družbenimi sredstvi, odnos do uveljavljanja in razvijanja samoupravljanja, spoštovanje zakonitosti, odnos do razvijanja bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in podobno. Ob upoštevanju teh pogojev, se naj bi na vodilna delovna mesta razvrščali samo delavci, ki izpolnjujejo vse zahtevane pogoje delovnega mesta po sistemizaciji delovnih mest, oziroma po drugih splošnih aktih. Izjeme naj bi bile dovoljene za tista vodilna delovna mesta, na katerem ima delavec najmanj 20 let delovnih izkušenj in to ob dnevu uveljavitve dogovora.

Pred sprejemanjem kandidatov na ta delovna mesta pa je potrebno iskati mnenje tudi pri koordinacijskem odboru za kadrovska vprašanja pri ObK SZDL in sicer v pogle-

KADROVSKI POLITIKI V NAŠI OBČINI

du družbenopolitičnih vrednot kandidata.

8. V zvezi z zaposlovanjem novih delavcev je rečeno, da bodo podpisniki pri izboru novih delavcev sodelovali s strokovno službo zavoda za zaposlovanje, da bodo pri objavljanju in razpisovanju prostih delovnih mest upoštevali v sistemizaciji delovnih mest zahtevane pogoje, da bodo sistemizirali potrebno število pripravniških delovnih mest, da bodo določili mentorja ter s programi tudi določili pravice in obveznosti pripravnikov in mentorjev.

9. Ker nam je znano, da je **migracija kadrov** precejšnja, bo potrebno sodelovanje podpisnikov pri poenotenju osnov in meril za stimulacijo vodilnega in strokovnega kadra, s čemer bodo izenačeni pogoji dela po panogah, s tem pa se bo tudi onemogočila nezdrava migracija.

Doseči bo potrebno tudi sporazum o tem, da podpisniki med seboj ne bodo nelojalno konkurirali pri pridobivanju kadrov.

10. Da se bo kadrovska politika lahko uspešno izvajala, pa je razumljivo, da bo treba **organizirati ustrežno strokovno kadrovske službo**, ki bo stalno spremljala in obravnavala probleme na tem področju, pripravljala strokovno gradivo za organe upravljanja, da bo evidentirala in planirala potrebe po kadrih in njihovo sistematično pridobivanje, programirala in izvajala dopolnilno strokovno in družbenoekonomske izobraževanje, skrbela za ustrezne življenjske in delovne razmere zaposlenih, zagotavljala pravočasno in celovito obveščenost zaposlenih, skrbela za oblikovanje in izvajanje politike delitve dohodka in osebnih dohodkov na osnovi samoupravnih sporazumov in podobno.

11. Pomembno vlogo pri uveljavljanju kadrovske politike bodo imeli sindikati, ki se bodo morali prizadevati:

- da bodo samoupravni organi zagotavljali potrebna sredstva za štipendiranje ter za dodatno in stalno izobraževanje delavcev na delu,

- da bodo pri kadrovanju v organe upravljanja in na vodilna delovna mesta skrbeli, da bodo ta delovna mesta zasedli delavci, ki imajo ustrezne strokovne in družbenopolitične kvalifikacije,

- da bodo enkrat letno obravnavali kadrovske problematiko in da bodo članstvo seznanjali z ugotovitvami in stališči,

- da bodo podpirali in uresničevali tako izobraževanje, ki bo zagotavljalo vsem članom usposobljenost za uspešno delo in samoupravljanje.

12. Komisija za pripravo družbenega dogovora bo po uveljavitvi dogovora nadaljevala delo kot skupna

komisija podpisnikov in bo imela predvsem nalogo:

- da bo spremljala izvajanje družbenega dogovora,

- da bo obveščala občinsko skupščino o izvrševanju družbenega dogovora,

- da bo razlagala določila družbenega dogovora,

- da bo sprejemala predloge za spremembe in dopolnitve družbenega dogovora,

- da bo pripravljala osnutke sprememb in dopolnitve družbenega dogovora in jih predlagala v obravnavo podpisnikom,

- da bo obravnavala primere neizvajanja in kršitve družbenega dogovora.

13. Iz dosedanje prakse družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja vemo, da se dogovori podpišejo, vendar pa se v praksi določila ne izvajajo.

Če hočemo, da se bo stanje na področju kadrovske politike izboljšalo ter da se bodo določila družbenega dogovora tudi izvajala, potem se bo potrebno dogovoriti tudi za sankcije v primeru, če bo prišlo do kršitev določil. Kršitve določil bo obravnavala skupna komisija, katere naloga bo, da kršitelja opozori na kršitve.

Če se kljub opozorilu ponovno krši družbeni dogovor, se kršitelju izreče javni opomin.

14. Družbeni dogovor o kadrovski politiki v občini Laško bi naj sprejele in podpisale: občinska skupščina

na, občinski sindikalni svet, občinska konferenca SZDL, občinska konferenca ZKS, občinska konferenca ZSMS ter organizacije združenega dela in samoupravne interesne skupnosti. Uporabljal pa bi se naj od dneva, ko bo s podpisom zajeta najmanj polovica vseh zaposlenih na območju občine Laško.

Določila družbenega dogovora v takšni oziroma še bolj izpopolnjeni vsebini bodo sicer idealno zapisana, kar pa bo za izpolnjevanje teh določil terjalo vsestransko angažiranje v družbenopolitičnih organizacijah, v organizacijah združenega dela, v samoupravnih interesnih skupnostih in v občinski skupščini.

Zato se bomo morali nekoliko resneje ukvarjati s predlogom, da se pri občinski skupščini formira ustrežna kadrovska služba, ki bo skrbela za

- pripravo materialov o izvajanju družbenega dogovora skupni komisiji, za občinsko skupščino in ostale podpisnike dogovora,

- nadzorovala vključevanje določil iz dogovora v splošne akte podpisnikov dogovora,

- pripravila programe po fazah za realizacijo dogovora,

- skrbela za učinkovito štipendijsko politiko v občini,

- skrbela za družbenoekonomske izobraževanje in podobno.

SEKRETAR

Skupščine občine Laško
Eleonora GROSAR

LETOŠNJE NALOGE OPREDELJENE Z RESOLUCIJO O DRUŽBENOEKONOMSKEM RAZVOJU OBČINE

Na februarškem zasedanju je občinska skupščina sprejela resolucijo o družbenoekonomske politiki in razvoju občine Laško ter neposrednih nalogah v letu 1975.

Resolucija bo objavljena v prihodnji številki »Uradnega vestnika občine Laško«.

Sprejetje resolucije, na katero že sedaj opozarjamo vse gospodarske in družbene dejavnike v občini, ki naj s svojim delom pripomorejo k njeni uresničitvi, so narekovali naslednji razlogi.

Osnovna usmeritev gospodarskega in družbenega razvoja občine je podana v petletnem programu občine za obdobje 1971—1975.

V obdobju, za katerega velja sprejeti program, se je marsikaj spremenilo, tako na področju gospodarskega kot družbenega razvoja. Zato je potrebno, da z resolucijo opredelimo naloge, ki nas čakajo v letošnjem letu.

Na področju gospodarstva smo v preteklih obdobjih dosegali rezultate, ki so bili nekoliko pod nivojem republike.

Pospesena investicijska vlaganja v zadnjih treh letih pa so porok, da lahko v letu 1975 pričakujemo enake stopnje razvoja kot v SR Sloveniji.

Na takšno trditev nas navajajo tudi nekateri proizvodni plani organizacij združenega dela za leto 1975. Zato so stopnje, navedene v resoluciji, orientirane na stopnje razvoja v republiški resoluciji.

Naloga vseh gospodarskih in družbenih dejavnikov je, da s svojim delom pripomorejo k uresničitvi navedenih stopenj, da se razvoj gospodarstva občine izenači z razvojem republike. Šele enak razvoj z razvojem republike nam daje možnosti v naslednjem planskem obdobju (1976—1980), predvidevati višje stopnje razvoja.

KAKO ZDRUŽITI KOMUNALNE

OCENA STANJA IN NEKAJ PREDLOGOV ZA REŠITEV

RAZVOJ NI BIL DOSLEJ VSELEJ NAČRTEN

Komunalne dejavnosti so v naši občini opredeljene kot dejavnosti posebnega družbenega pomena in jim je zato treba posvetiti tudi vso potrebno skrb in pozornost. Reševanju vprašanj in problemov na komunalnem področju se v naši občini ni posvečala potrebna pozornost in imamo zato danes vrsto nerešenih in perečih vprašanj, saj delo ni bilo načrtovano, ne dovolj usmerjeno in so se te dejavnosti, kolikor so se,

razvijale precej stihijsko. Pod komunalnimi dejavnostmi razumemo predvsem: oskrba naselij z vodo, odprava odpadkov in atmosferskih voda, čiščenje javnih površin v naselju in odstranjevanje smeti iz zgradb, vzdrževanje in opremljanje ulic, trgov in cest, urejanje in komunalno opremljanje mestnega zemljišča, javna razsvetljava, pogrebna dejavnost ter urejanje in vzdrževanje pokopališč, tržnice na drobno, urejanje in vzdrževanje parkov in zelenic, varovanje motornih vozil in javnih parkirnih prostorih, urejanje in

vzdrževanje športnih in drugih rekreacijskih objektov, otroških igrišč in podobno.

Z opravljanjem komunalnih dejavnosti se v naši občini bavijo kar vse krajevne skupnosti ter Komunalno podjetje Laško in Stanovanjsko komunalno in gradbeno podjetje Laško. Kljub nazivom »komunalna podjetja«, se komunalne dejavnosti opravljajo predvsem prek krajevnih skupnosti. Že tako pičila sredstva, namenjena za komunalno, so tako močno razdrobljena, da nimajo pravega učinka, včasih so tudi nekontrolirano in nenamensko trošena, če pa so začasno preusmerjena, se navadno ne vračajo za prvotni namen.

V PRIPRAVI JE ODLOK O UREDITVI NEKATERIH VPRAŠANJ S PODROČJA OPRAVLJANJA KOMUNALNIH DEJAVNOSTI POSEBNEGA DRUŽBENEGA POMENA

S prenosom opravljanja komunalnih dejavnosti posebnega družbenega pomena od dosedanjih izvajalcev (Komunalno podjetje Laško, krajevne skupnosti) na novo organizirano komunalno delovno organizacijo, je treba z odlokom skupščine občine urediti prenos teh dejavnosti in sredstev ter odnose med občinsko skupščino in komunalno organizacijo. To tembolj, ker poveri skupščina občine tej organizaciji dejavnosti, ki so posebnega družbenega pomena.

S 1. členom pripravljene odloka se prenese opravljanje komunalnih dejavnosti naštetih v 2. členu na komunalno organizacijo.

Komunalne dejavnosti posebnega družbenega pomena, ki jih našteva 2. člen, so določene že z republiškim zakonom. Ta zakon pa omogoča skupščini občine, da poleg teh dejavnosti s svojim odlokom določi, da se štejejo za komunalno dejavnost posebnega družbenega pomena tudi:

- urejanje in vzdrževanje parkov in zelenic,
- urejanje in vzdrževanje športnih in drugih rekreacijskih objektov, otroških igrišč in podobno,
- preskrba naselij s plinom,
- preskrba naselij s toplotno energijo,
- javna kopališča,
- varovanje motornih vozil na javnih parkirnih prostorih,
- varovanje motornih vozil v javnih garažah,
- mestne kafilije,
- dezinsekcija, dezinfekcija in deratizacija.

Priljubljen osnutek odloka prevzema iz te skupine komunalnih dejavnosti le dve in sicer:

- urejanje in vzdrževanje parkov in zelenic ter
- varovanje motornih vozil na javnih parkirnih prostorih.

Vse druge dejavnosti pa trenutno na območju občine ne pridejo v poštev.

Rok, do katerega naj bi bil prenos oziroma prevzem komunalnih dejavnosti opravljen, je 30. april 1975. Hkrati s prevzemom dejavnosti prevzame komunalna organizacija od dosedanjih izvajalcev tudi vsa sredstva (denarna, osnovna, opremo in drugo), in vse pravice in obveznosti, ki izhajajo iz opravljanja komunalnih dejavnosti.

Odlok tudi omogoča, da komunalna organizacija prepusti opravljanje komunalne dejavnosti manjšega obsega ali pomena v opravljanje krajevni skupnosti, npr. vaško kopališče, manjši vodovod in podobno. To bi se urejalo na podlagi dogovora med komunalno organizacijo in krajevno skupnostjo. Z dogovorom bi se moral urediti tudi način financiranja, tj. katera podpisnica dogovora bo prevzela komunalno dejavnost financirala, koliko in na kakšen način. Ti odnosi se urejajo popolnoma na prostovoljni osnovi, kar pomeni, da se opravljanje določene komunalne dejavnosti prenese le, če sta obe strani za to.

Nadalje odlok določa:

- da daje k imenovanju in razrešitvi direktorja soglasje skupščina občine,

- da pri upravljanju sodelujejo predstavniki javnosti (število in kdo jih delegira, določa statut),

- da je dolžna komunalna organizacija javno objaviti svoje splošne akte in poslovna poročila, npr. zaključni račun s poslovnim poročilom.

Tako urejeni odnosi med skupščino občine in komunalno organizacijo omogočajo vpogled v delo in politiko le-te, tako skupščini občine, kot vsej javnosti.

POTREBNA JE ENOTNA POLITIKA NA TEM PODROČJU

Da bi zagotovili enotno politiko tudi na tem področju, da bi z združenimi sredstvi bili učinkovitejši, da bi lahko posamezne delovne priporočke ali stroje uporabljali v vsej občini racionalno, da bi bilo delo bolj usmerjeno, da bi celotno delo, predvsem še pri krajevnih skupnostih, bilo kolikor se le največ da, usklajeno tudi z obstoječimi predpisi, se je pristopilo k proučevanju, kako stanje izboljšati. Zavod za napredek gospodarstva Celje je izdelal posebno študijo, v kateri je obdelal možnosti združitve komunalnih dejavnosti. Dani sta dve možnosti, in sicer:

1. Vse komunalne dejavnosti združiti pri enem od obstoječih podjetij.

2. Za opravljanje komunalnih dejavnosti ustanoviti povsem novo podjetje.

Prevladalo je mnenje, da bi se naj komunalne dejavnosti združile pri enem od podjetij, ki že sedaj opravljajo komunalne dejavnosti v ožjem obsegu. Ustanovitev novega podjetja bi bila sicer v končni fazi verjetno boljša, vendar pa za sedanje razmere takšna rešitev ne pride v poštev, ker bi ustanovitev novega podjetja zahtevala velike napore predvsem z vidika takojšnje zagotovitve novih poslovnih prostorov, velikih začetnih vlaganj predvsem v obratna sredstva in ne nazadnje tudi z vidika zagotovitve zadostnega in primerne administrativnega in finančnega kadra.

VSE KOMUNALNE DEJAVNOSTI V ROKE ENEMU PODJETJU

Poseben iniciativni odbor za ustanovitev komunalnega podjetja, ki ga je imenoval izvršni svet, je prišel do zaključka, da bi bilo najprimerneje združiti vse komunalne dejavnosti

DEJAVNOSTI V OBČINI

pri Stanovanjsko-komunalnem in gradbenem podjetju Laško. Komunalno podjetje Laško, ki sicer upravlja z vodovodom, je zaradi svoje predvsem proizvodno inštalaterske in storitvene usmerjenosti od komunalnih dejavnosti precej oddaljeno, pa tudi sicer ne kaže pripravljenosti, da bi prevzelo vse ostale komunalne dejavnosti.

Predlog, o katerem je razpravljal in ga tudi v celoti podpira izvršni svet, je, da se vse komunalne dejavnosti v občini združijo pri Stanovanjsko-komunalnem in gradbenem podjetju Laško (v nadaljnjem besedilu: komunalno podjetje). Delo na vsem območju občine bi bilo lahko ob takšni rešitvi bolj načrtno in usklajeno, vodeno iz ene sredine in zato tudi lažje kontrolirano, sredstva bi se združevala in bi bila zato učinkovitejša — še celo pri razširjeni reprodukciji, nosilec vseh komunalnih dejavnosti pa vedno znan, skupne delovne priprave in orodja bi bile racionalno izkoriščene.

PRI UPRAVLJANJU PODJETJA NAJ SOODLOČAJO TUDI PREDSTAVNIKI JAVNOSTI

Ker so to dejavnosti posebnega družbenega pomena, bodo pri upravljanju komunalnega podjetja sodelovali tudi predstavniki javnosti. V samem statutu bo zato moralo biti določeno število predstavnikov javnosti in kdo jih delegira. Svoje predstavnike pa bi morale vsekakor imeti krajevne skupnosti, samoupravna stanovanjska skupnost ter občinska konferenca SZDL. Ker bi torej predstavniki javnosti soodločali pri upravljanju podjetja, bi ti isti predstavniki soodločali tudi takrat, ko bi komunalno podjetje želelo razširiti svoj predmet poslovanja. Na takšen način je zagotovljeno, da se dejavnost komunalnega podjetja ne bi preusmerila v takšne dejavnosti, ki so sicer donosnejše, nimajo pa s komunalno nič ali pa zelo malo skupnega. K imenovanju direktorja bi dala soglasje obvezno občinska skupščina. Na takšen način bi bilo v zadostni meri zagotovljeno, da bi imela družba tudi odločilni vpliv na dejavnost in razvoj podjetja in komunalnih dejavnosti.

KADROVSKE, TERITORIALNE IN FINANČNE REŠITVE

Delovna sila, ki že sedaj dela v komunalnih dejavnostih, bi se ob reorganizaciji lahko v celoti zaposlila pri komunalnem podjetju. Pri tem so mišljeni delavci, ki delajo bodisi pri krajevnih skupnostih (Laško, Radeče) ali pri obstoječih komunalnih delovnih organizacijah. Bojazen, da ti delavci ne bi imeli

dela, je odveč. Če se bo podjetje hotelo razviti v takšno podjetje, da bo dejansko opravljalo komunalne dejavnosti, kot si jih želimo, potem bo treba iskati še novo delovno silo. Zaradi precejšnje oddaljenosti Radeč od bodočega sedeža komunalnega podjetja ter zaradi precej velikih potreb po komunalnih dejavnostih v tem kraju in njegovi širši okolici, bo v Radečah vsekakor treba imeti poseben obrat oziroma delovno enoto, ki bo opravljala nekatere komunalne dejavnosti za to območje.

Z reorganizacijo komunalnih dejavnosti bi se komunalnemu podjetju prenesla tudi vsa finančna sredstva, delovne priprave ter druga osnovna sredstva, ki so se sedaj uporabljala pri komunalnih dejavnostih oziroma so bila pridobljena iz sredstev, namenjenih za opravljanje komunalnih dejavnosti.

POLITIKA CEN IN SAMOUPRAVNE PRAVICE DELAVCEV

Očitki, ki jih velikokrat slišimo, da z opravljanjem storitev na vseh teh področjih ne moremo biti zadovoljni, so le deloma upravičeni. Velikokrat zahtevamo od upravljavcev komunalnih naprav, da naj delo opravljajo v celoti in kvalitetno, pri tem pa ne pomislimo, pod kakšnimi pogoji sploh delajo, kakšne imajo dovoljene cene itd. Zato bo verjetno nujno potrebno, da se v bodoče tudi tem vprašanju posvetimo in popravimo tudi nekatere cene, če je to potrebno. Nekateri popravki so bili opravljeni že v 1974. letu, vendar bodo usklajevanja na področju cen še potrebna. Nesmiselno pa je seveda pričakovati, da bi zahtevali bistven napredek ob cenah, ki velikokrat ne pokrivajo niti osnovnih stroškov. Tudi se je treba zavedati, da delavci v komunalnih dejavnostih niso dolžni delati ob dokaj neugodnih pogojih za bistveno nižje osebne dohodka, kot jih dosegajo delavci na podobnih delovnih mestih kjerkoli drugje. Urediti je treba tudi njihove ustavne samoupravne pravice, ki jim ob sedanji organizaciji pri krajevnih skupnostih v veliki meri niso bile zagotovljene.

REŠITVE GLEDE VZDRŽEVANJA CEST

Viri sredstev bi bili lahko pri komunalnem podjetju povsem isti, kot so bili sedaj pri krajevnih skupnostih oziroma komunalnih delovnih organizacijah, seveda tisti viri, ki so bili opredeljeni za financiranje komunalne dejavnosti. Predvsem glede dohodka iz naslova pobrane vodarine, kanalščine, opravljanja odvoza

smeti ne more biti vprašanj. To je lahko brez dvoma le dohodek komunalnega podjetja, ki je te dejavnosti prevzelo, da jih bo opravljal in je tudi odgovorno. Kako naj sicer za delo odgovarja, če nima zagotovljenih sredstev, da bi dejavnosti opravljal. Morda je lahko nekaj pomislekov glede sredstev, ki se zbirajo za vzdrževanje cest, prispevka za uporabo mestnega zemljišča in morda še nekaterih drugih dohodkov, ki se sedaj stekajo neposredno na krajevne skupnosti. Obstaja sicer možnost, da bi se ta sredstva tudi v bodoče zbirala pri posamezni krajevni skupnosti, da pa bi se nato sklepale individualne pogodbe za vzdrževanje cest s komunalnim podjetjem. Vendar pa se moramo zavedati, da če so sredstva namenjena za vzdrževanje, to je za vzdrževanje cest, potem se morajo za ta namen koristiti in verjetno ni posebnega razloga, da bi tudi ta sredstva ne pripadala neposredno komunalnemu podjetju. Zagotoviti bo treba samo potreben pregled, kje so sredstva trošena.

Posebno vprašanje so investicije v novogradnje ali večje razširitve, kjer pa je naloga predvsem krajevne skupnosti, da sredstva zbere in se pogodbeno za dela dogovori s komunalnim podjetjem. Tudi pri teh dejavnostih bo treba misliti na varčevanje in racionalno poslovanje in se izogibati vsem nepotrebnim opravilom in finančnim transakcijam.

TESNA POVEZANOST NA RELACIJI: PODJETJE — KRAJEVNA SKUPNOST — OBČAN, POGOJ ZA USPEŠNOST

Predvsem pri cestah velja opozoriti na nekatera vprašanja. Sredstev za vzdrževanje in obnovo cest že sedaj ni bilo nikoli dovolj in so se vedno iskali še dodatni viri. Ne smemo prezreti dejstva, da je ob veliki neposredni pomoči občanov bodisi s prostovoljnim delom, s prevozi ali kako drugače bilo napravljeno zelo veliko in da se moramo velikokrat prav tej neposredni angažiranosti in sodelovanju zahvaliti, da so ponekod ceste res dokaj dobro vzdrževane. Zato pa tudi nihče ne more pričakovati, da bi komunalno podjetje reševalo ta ista vprašanja ob nespremenjenih virih in ne da bi bil tudi v bodoče še prisoten faktor neposrednega sodelovanja občanov ravno prek krajevnih skupnosti. Potrebna bo samo neposredna vez komunalno podjetje — krajevna skupnost — občan, saj bo komunalno podjetje z morebitnimi dodatnimi in razpoložljivimi sredstvi, s strojno opremo, ki bi jo v nekem krajšem času moralo dobiti, s strokovnimi nasveti in neposrednim vodstvom ter enkrat-

(Nadaljevanje na 6. strani)

KAKO ZDRUŽITI KOMUNALNE DEJAVNOSTI V OBČINI

(Nadaljevanje s 5. strani)

nim sodelovanjem večjega števila delavcev komunalnega podjetja, ki bodo delali na področju cest, lahko stanje dejansko izboljšalo. Zagotoviti bo treba predvsem veliko elastičnost in povezovanje.

ŠTEVILNA PODROČJA NEREŠENIH VPRAŠANJ

Nekaj podobnega velja morda tudi za **vodovode**. V občini imamo v zadnjih letih zgrajenih veliko vodovodov. Denar za te novogradnje je prispevala družba, občani, veliko je prostovoljenega dela, krajevne skupnosti. Vprašanju vzdrževanja teh vodovodov se sedaj ne posveča dovolj pozornosti, sredstva za vzdrževanje se ne zbirajo, ali pa ne v dovoljni meri in se zato prav lahko zgodi, da bo kaj kmalu treba zopet iskati sofinanciranje za večja popravila. Poleg tega nekateri vodovodi tudi niso tehnično pregledani, voda se ne pregleduje redno itd.

Kanalizacija je posebno vprašanje, saj danes v marsikaterem primeru niti ne vemo, kje kanalizacija poteka, ne kdo jo vzdržuje, če jo sploh kdo. Zlasti v novih naseljih jo ponekod gradimo, vendar je potem nihče ne vzdržuje, saj jo nikomur nismo dali v upravljanje. Lahko rečemo, da je na tem področju velik nered in neurejenost, ki ji je treba čimprej napraviti konec.

Odprtih vprašanj je še in še, ob vzdrževanju javnih nasadov in zelenic, otroških igrišč, telesnovzgojnih in drugih športnih objektov itd. Vse to bi lahko prevzelo in vzdrževalo komunalno podjetje (seveda ob zagotovitvi sredstev) in skrbelo za urejanje komunale kot celote. Potrebna pa je zato enotna usmeritev in potrebne službe, ki bodo nad komunalnimi vprašanji stalno bdele in jih reševale, seveda tudi ob pomoči celotne družbe, občanov in krajevnih skupnosti.

Ker so nekatere komunalne dejavnosti dejansko takšnega značaja, da bi bilo delo prek komunalnega podjetja občno dražje in neracionalno ter težko izvedljivo, bi morala biti dana možnost komunalnemu podjetju, ki bi prevzelo vse komunalne dejavnosti, da se s posameznimi krajevnimi skupnostmi dogovori ali sklene posebne pogodbe, da bi krajevne skupnosti skrbela na svojem območju za opravljanje nekaterih dejavnosti. Pri tem je mišljeno predvsem urejanje in vzdrževanje

pokopališč v manjših in oddaljenih krajevnih skupnostih, morda kakšni manjši vodovodi ali kaj podobnega.

BODOČA VLOGA IN DELO KRAJEVNIH SKUPNOSTI

In kakšna je potem vloga in delo krajevnih skupnosti? Krajevne skupnosti niso bile ustanovljene z namenom, da bodo opravljale operativno delo na področju komunalnih dejavnosti. Le slučaj ali morda boljše rešeno, potreba je narekovala, da so se krajevne skupnosti neposredno ukvarjale in izvajale komunalna dela, ker drugih izvajalcev — organiziranih komunalnih podjetij ni bilo ali pa se s temi deli niso ukvarjala.

Krajevne skupnosti so bile ustanovljene in se še ustanavljajo predvsem z namenom, da povezujejo na območju, za katerega so ustanovljene, med seboj občane, družbenopolitične organizacije in društva, TOZD in druge organizacije z namenom, da usklajujejo in usmerjajo razvoj krajevne skupnosti kot celote, da rešujejo vprašanja skupnega pomena, da proučujejo stanje na svojem območju na vseh področjih dejavnosti, programirajo razvoj ter iščejo možnosti najprimernejših rešitev, zbirajo potrebna sredstva za ureditev posameznih zadev. Ob zbranih sredstvih pa nato sklepajo pogodbe, dogovore z neposrednimi izvajalci in organizirajo akcije, da rešijo naloge, ki so si jih zadali.

Do sedaj so bile krajevne skupnosti osredotočene predvsem na reševanje komunalnih problemov in so največkrat puščale ob strani razvoj drugih dejavnosti kot so: vloga TOZD pri razvoju krajevne skupnosti in njena neposredna pomoč, dejavnost društev glede na krajevne potrebe, vprašanja razvoja kulture, telesne kulture, vprašanja socialno ogroženih občanov, razvoj kmetijstva in problemi parcelacije kmetij, poseljevanje celotnega območja izven krajevnih središč, vprašanje urbanizacije, razvoja trgovine, gostinstva, obrti, itd. Naloga krajevne skupnosti torej je, da bedi nad vsem, kar se v krajevni skupnosti dogaja, da usmerja razvoj ter išče najustreznejše rešitve. Lahko bi rekli, da je to občina v malem.

Morda je prav, če opozorimo še na nekatere pomanjkljivosti in nepravilnosti, ki so bile ugotovljene in ki so prisotne v krajevnih skupnostih. Če hoče krajevna skupnost tu-

di v bodoče opravljati komunalne dejavnosti, potem mora, kot to zahtevajo predpisi, ustanoviti posebno delovno enoto, ki mora biti registrirana pri okrožnem gospodarskem sodišču kot vsaka druga TOZD. Takšna delovna enota mora seveda imeti tudi svoje samoupravne in druge akte za redno poslovanje, delavcem v teh enotah morajo biti zagotovljene vse samoupravne pravice. Se vedno prevladuje mnenje, da imajo krajevne skupnosti nek poseben položaj v tem pogledu, da zanje ne velja zakonodaja in da lahko delajo mnoge stvari kar po svoje. Tako gradijo ceste brez ustreznih dovoljenj in načrtov, ceste niso tehnično pregledane in usposobljene za varno vožnjo, na račun cenenosti se dela v veliki meri opravljajo nestrokovno, vodovodi se gradijo brez ustreznih sanitarnih soglasij in pregledov, krajevne skupnosti prevzemajo zato nase veliko odgovornost za primer, da se pojavijo epidemična obolenja, ki imajo svoj izvor v okuženi vodi, cene, ki jih krajevne skupnosti obračunavajo, velikokrat niso evidentirane ali odobrene, pri vodarini se ne odvaja predpisani prispevek vodnemu skladu idr.

ZDRUŽENA SREDSTVA ZAGOTAVLJAJO RAZVOJ

Vse to so problemi in vprašanja, ki nesporno vodijo k temu, da naj bo v občini le eno komunalno podjetje, ki se bo z vsemi temi vprašanji ukvarjalo v celoti in za svoje delo tudi odgovarjalo. Ko si v naši občini prizadevamo, da bi združili komunalne dejavnosti v eno podjetje, da bi združevali sredstva za opravljanje komunalnih dejavnosti, ki jih vseh skupaj niti ni veliko, si v nekaterih drugih občinah prizadevamo, da bi komunalna podjetja večjega pomena, z velikim finančnim kapitalom združili in tako zagotovili na tem problematičnem področju še hitrejši, predvsem pa današnjim potrebam primernejši razvoj.

Točne opredelitve, organizacijske sheme in kadrovske strukture za komunalno podjetje danes še ni. Začetek razvoja naj bi bil v tem, da to, kar danes na področju komunale imamo, združimo, ter da bo nadaljnja naloga komunalnega podjetja, da proučuje in izpopolnjuje svoj razvoj, ki pa mora biti usmerjen izključno v razvoj celotnega komunalnega sistema v občini.

PAVEL AJDNIK

»Naše delo« izhaja mesečno — Izdaja Skupščina občine Laško — Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik LEV TIČAR — Uredništvo in uprava: Laško, Ulica Borisa Kraigherja 2/I., telefon 730-045, interna številka 0002 — Cena za ta izvod 2 dinarja — Ziro račun pri Službi družbenega knjigovodstva, podružnica Laško, številka 50710-637-55419 — Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 15. dne v mesecu — Nenaročenih rokopisov ne vračamo — Tisk in klišaji: AERO Celje, TOZD grafika — Glasilo je oproščeno temeljnega davka na promet na podlagi mnenja Sekretariata za informacije SR Slovenije (št. 421-1/72 od 20. marca 1974).